UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Acquirenda & retinenda possessione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

quod l.ij.huius tit.ij.quod preceptum factum filijs minoribus ne diuidant,non eſt nudum, ideo non valet diuiſio ſi contra fiat.

LEX IIII.

Venditioni. Hic nota primo, quod probo, non reprobo. Secundo nota quod vſucapio abſorbet dominium,hoc dicit.

LEX V.

Si partem. No.ex iſto fine,quod res vi poſſeſſa,non poteſt vſucapi,donec in poteſtatem domini reuertatur.hoc dicit. Hoc tamen quod dicit,domini,intelligo, id eſt, eius qui eſt expulſus, vt probatur ff.de precar.l.certe.§.penultimo.

LEX VI.

Cum ſit. Iſtam legem intelligo,quod res eſt furtiua,ſecundum ius creditoris,⁊ iſto reſpectu nō poteſt vſucapi. Sed ſi extraneus ſurripuiſſet, eſſet furtiua,etiam reſpectu domini. Ita probatur.ff.pro ſocio.l.ſi.⁊ de vſuc.l.ſequitur.§.ſi rem.

LEX VIII.

Ex cauſa. Intellige ſecundū veram opinionē de eo,quod datur ex cauſa tranſactionis, nō de eo,quod ex cauſa tranſactionis retinetur, tūc in eo non transfertur dominium,nec vſucapiendi cōditio,vt l.ſi pro fundo.ſ.de tranſac.quod tamē intellige, vt perfecte dixi.ſ.eo.l.j.

De vſucapione pro donato. Rubr. XXVII.

LEX III.

Vxoritam. De iſta materia vide plene in l.Celſus.ff.de vſucap.

De vſucapione pro dote. Rubr. XXVIII.

LEX VNICA.

1 **Res.** Ex hac lege apparet,†qđ maritus eſt domi-
nus rei dotalis,quia ſi in eum non transferre-
tur dominium, ⁊ nec vſucapiendi conditio ſecundum
regulam poſitam in l.clauibus.ff. de contrahen.emp.
2 l.Pompo.§.ſi iuſſu.cum ſua gl.de acqui.poſ.Item apparet.†qđ
maritus poſſidet rem dotalem. Si enim non poſſideret, non vſu-
caperet. Probatur in l.Pompo.§.ſi in dote.de acqui.poſ.

De vſucapione pro herede. Rub. XXIX.

LEX. II.

a **Nihil.** *a In ſuis heredibus ceſſat vſucapio ꝓ he-
* rede.hoc dicit tex.⁊ gl.Rationem ponit glo.
⁊ not gloſſ.ibi item hoc dicunt quidam,⁊c. In hoc vtrū
exiſtentia ſui heredis operetur aliquid, quando habuit cohere-
dem. Dyn. tangit in l.apud Julianum. §. idem Julian. ff. ad
Treb.in l.ij.ſupra,de iure.deli. plenius in l.ſi filius qui patri. de
vulga.⁊ pupilla.Querit gloſſ.an mala fides defuncti trāſeat ad
b heredem.b Dyn.de hoc plene in cap.poſſeſſor. de regu.iur lib.vj.
Ego tetigi vobis , ⁊ gloſſ. tangit in l. Pompon. §. cum quis.de
acquirend.poſſeſſione.

ADDITIO.

* CLAVD. DE SEISS. ¶ Nihil.iſtam l. limitat ſingulariter
Bal.in rub.extra de preſcri,quem refert Alex.in l.j.in pe. col. ſ.
qui admitt.⁊ in l. in ſuis.ff.de liber.⁊ poſth.
a ALEX. ¶ Nihil. Iſte text.eſt ſingu.ſecundum Bal. ⁊ adde ſi-
milm in l.ij.§.fin.
P.PAV.P. ¶ Nihil Vide Alex. in l.ſi filius q patri.ff.de vulga.
⁊ pupilla.⁊ i l.q ſe patris C.vnde li.Iaſ.i l.j.in prin.C. qui admit.
b ALEX. ¶ Ad heredem. Utrum mala fides authoris noceat
ſucceſſori,tu vide Bartol.in l.cum heres. ⁊ que ibi dixi. ff.de di-
uer.⁊ temp.preſcri.

Communia de vſucapion. Rubr XXX.

LEX I.

1 **Vi ex conducto.** Gl. intrat materiam hic, † vtrum colonus
poſſideat.Et cōſtat qđ nō.ſed nunquid amittatur poſſeſ-
ſio,ſi colonus deijciatur, videbitis in l.ſi.ſ.de acquiren. poſſeſſione.

LEX II.

Iampridem. Res fiſcales non poſſunt vſucapi.hoc dicit.

LEX III.

Si mala. Mala fides authoris,nocet ſucceſſori vniuerſali.hoc dicit.

De vſucapione transformanda. Rubr. XXXI.

LEX VNICA.

1 ☞ Ad preſcriptionem ⁊ quod requiratur titulus, ⁊ bona fides
⁊ poſſeſſio continuata,⁊ quod idem ſit in vſucapione.
2 Mala fides ſuperueniens non interrumpit preſcriptionem, ſe-
cus de iure Canonico.

Cum noſtri. Reiectis aliorum temporum curriculis,vel circulis , res mo-
bilis vſucapiebatur triennio, a poſſidente titulo ⁊ bona
a fidea,nec ſuperueniens male fides eam interrumpit , ⁊ ſublata eſt
differentia rerum Italicarum,⁊ prouincialium. hoc dicit. Tene
1 menti. Quod †ad preſcriptionem requiruntur titulus ⁊ bona fi-
2 des,⁊ poſſeſſio continuata idem in vſucapione. Item no, quod
b †mala fides b ſuperueniens non interrumpit preſcriptionem.Se-
c cus de iure Canonico,c vt in c.ij.de re.iu.lib.vj.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Et bona fide. Et de iſta bona fide, quomodo intelli-
gatur,vide Bartol.in l.indebiti. §. ſed ſi nummi.ff.de condi.in-
de. Vide Bartol.in l.ſi de eo.§.j.ff.de acquirend.poſſeſ.
b ALEX. ¶ Mala fides. Et ſic videtur qđ gl.in l. item ſi res.de
alie.iudi.mu.cau.fa.per quam ſolet limitari auth. male fidei non
procedat iure canonum vt hic in gl.vide Inſti.de act.in §.ſi iſte.
c P.PAV. P. ¶ De iure cano. Aduerte tamen quod licet de iure
cano.mala fides ſuperueniens interrumpat preſcriptionem, ſe-
cus eſt ſi ſuperueniat dubietas, vide Alex.⁊ Aret.in l.iij.§.gene-
ra.ff.de acquirend.poſſeſſio.

De acqui.& retinenda poſ. Rubr. XXXII.

LEX I.

a **Per liberam.** a Per liberam perſonam queritur poſſeſſio ignoranti, vſu-
capiendi conditio demum ſcienti.hoc dicit. Gl.tua tra-
ctat quandam materiam, ⁊ eſſent due materie. Primo , qualiter
debet hoc intelligi , an vtraque gerente in animo ab altero tan-
tum,an queratur domino. Habuiſtis tex.in l.ſi. ſ.ſi quis alteri,
vel ſibi.⁊ probatur in l.qui mihi donatum.ff.de dona.Secundo
gloſſ. intrat hic materiam, quomodo poſſeſſio quedam habet
multum facti , ⁊ parum iuris , quedam multum iuris , ⁊ parum
facti,⁊c.ꝙ plene examino in l.ſi is qui pro emptore.ff.de vſu.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Per liberam. Not.iſtū tex.qui videtur requirere fa-
ctum eius cui per preſcriptionem acquiritur. De quo in ca.acce-
dens.in gl.de preben.quod not. Ioā. And.in tit.de teſte.§. nunc
videndum.verſicu. ad hoc opponitur.⁊ que ſit ratio,quod vſuc.
conditio hec non acquiritur ignoranti,vide Rap.⁊ Old.in l.i.§.
per procuratorem.ff.eod.⁊ per Imo. in l.poſſeſſio.§.fin.ff.eodem.

LEX II.

1 ☞ Poſſidens ſciente venditore, preſumitur quod ei fuerit poſ-
ſeſſio tradita.
2 Si precedit titulus,poſtea ſequatur poſſeſſio,in dubio preſumi-
tur poſſidere ex titulo precedenti.
3 Teſtis interrogatus de poſſeſſione , recte aſſignat rationem
dicti per hec verba,dico Titium poſſidere,quia vidi eum lo-
care fructus recolligere,⁊ alia,vt dominus facere.
4 Traditio poſſeſſionis,an poſſit probari per inſtrumentum.

a **Minus.** a Hec eſt bona lex. In his, ad que quis te-
netur,patientia habetur pro cōſenſu.hoc
dicit. Opp.de l.qui vas.§.vetare.ff.de fur.vbi in dubio
quis preſumitur contradicere. Sol.hoc eſt verum,niſi in his,que
1 quis tenetur facere.hic eſt caſus hic. Nota ergo qđ †qui poſſidet
b ſciente venditore,preſumitur quod ei fuerit poſſeſſio tradita b,vt
hic.Et iſtud,quod tex.dicit,diu, denotat facti accidentiā non iu-
ris miniſterium,ſecundū.gl.⁊ bene , hodie tamen in inſtrumentis
venditionis ponuntur illa verba.quam rem conſtituit ſe ſuo no-
mine poſſidere. Item q2 dedit ei licentiā apprehendendi,⁊c. ſed
c debes ſcire c quod †ſi precedit titulus,⁊ poſtea ſequatur poſſeſſio
2 in dubio preſumitur poſſidere ex tit.prece.vt no.in l.quicunque
de rei vend. Not.illa verba que dicit tex. omniaq3 vt dominum
3 fuiſſe.Et ex hoc habes, qđ †teſtis iterrogatus de poſſeſſione, recte
aſſignat rationem ſui dicti,per verba , Dico Titium poſſidere,
d quia vidi eū locare,d fructus recolligere,⁊ alia, vt dominus face-
* re ſolet,*arg.huius l.facit.ff.de ſol.l. Titia. Plus dicit gl.noſtra
hic,q2 etiam ſi non ſit dominus, in dubio iſti actus preſumuntur
e fieri tanquā a domino.e †Queritur hic, vtrum poſſeſſio tradita
4 poſſit probari per inſtrumentum. Hic tex.facit qđ ſic,dum dicit,
licet enim inſtrumēto,⁊c. Tu dic qđ traditio poſſeſſionis ciuilis
bene po-

bene poteſt approbari per inſtrumentũ, dũ dicit, conſtituit ſe ſuo
nomine poſſidere: ſed traditio poſſeſſionis naturalis, ſeu corpora
lis ita demũ põt probari per inſtrumentũ, ſi inſtrumentum eſſet
confectum in cõſpectu fundi. Ita poſſet intelligi l. predia. ff. eod. ⁊
ibi dixi poſt Iac. de Are. ⁊ doc. hic tãgunt. Ex illis ergo v̄bis in-
f ſtrumenti. que dicũt, vẽdidit, tradidit, nõ probatur poſſeſſio[f] tra
dita, niſi in conſpectũ fundi tunc eſſent prolata illa verba, Vide
Domi. Iaco. de Are. in d. l. predia. qđ eſt notandum, quod per il-
la verba, tradidit, vendidit, videtur concedere authoritatẽ, ſeu li-
centiam accipiendi poſſeſſionem ſua authoritate, vt d. l. predia.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Minus. Et de hac l. minus. vide que habẽtur in l. iij.
in princ. ff. de acquirend. poſſeſſio.
b ALEX. ¶ Tradita. Quo ad probandum traditionem poſſeſſio
nis, ſufficit probari me poſſidere, ſciente venditore. Adde Bald.
in l. inducias. ſupra de rei vendi. vbi idẽ poſt Iac. de Aret. Secus
ſi ab eo non habuiſſet titulum, per nota. per Bal. in l. ſolennibus.
de rei vend. per Bar. in l. celſus. de vſuc. ⁊ vide Bald. hic. ⁊ quod
ibi dixi: Vide Bartol. in l. pen. de execu. rei iudi.
c ALEX. ¶ Scire. Per bar. in l. cum ſolus. ⁊ in l. Celſus. de vſuc.
Ita intellige ſi poſſidens pro parte ſua adimpleuit contractũ, a-
lias ſecus. Ita nota dixit Bal. in l. ſuper lõg⁹. de preſcr. long. tẽp.
d ALEX. ¶ Eum locare. Nota pro teſte, ⁊ hãc regulã intellige, vt
per bar. in l. qui vniuerſas. §. qui colonum. de acquirẽd. poſſeſſio.
⁊ qđ no. voluit bar. in l. ad probationẽ, ſupra, locati. ⁊ ad proban-
dum dominiũ, dixi, ſaltẽ remiſſiue, in l. rem que nobis. poſt Bart.
ff. de acquirend. poſſeſſio. ⁊ vide no. Inſti. de act. §. ſic itaque. ⁊ di-
xit Bal. in l. iudicia. ſ. de rei vend. qđ non tamen per perceptionẽ
fructuũ probatur poſſeſſio. ſed etiam probando ꝙ ego iui per lo-
cum poſſeſſionis agendo aliquid. l. poſtulatio. §. hoc quoque. de
verbo. obli. Item dicit Bal. pro gl. ibi, quod ſi probo qđ feci ſemi
nare, arare, ⁊ colere, qđ probata eſt poſſeſſio in l. ſi quis. ſ. ſi. regu.
licet nõ probetur de recollectione fructuũ. Dixit tamẽ Bal. in l.
poſt ſententiã. ſ. de ſenten. qđ per ire in poſſeſſionem, non proba-
tur poſſeſſio. ſed p recollectionẽ fructuũ.* ¶ Adde qualiter pro-
betur poſſeſſio. Bald. conſ. lxxiij. ⁊ conſ. ccclxxvij. ⁊ Qualiter an-
tiqua poſſeſſio probatur conſ. cccclxij. Et qualiter receptio pen-
ſionis probet poſſeſſionem conſ. cclxxx. omnia. iij. volu.
* CLAVD. DE SEISS. ¶ Vt dominus facere ſolet. Quid au-
tem ſi probauit quod coluit fundum, ⁊ ſeminauit, licet de percep
tione fructuum non probetur, vide per Bal. ⁊ Paul. de Caſt. C.
finium regundor.
e P. PAV. P. ¶ A domino. Vide Alex. conſil. cxxxvj.
f ALEX. ¶ Poſſeſſio. Et adde que habes in l. creditorem. j. de
pignor. ⁊ in l. ſi ex ſtipula. ff. eodem.

LEX III.

a **DOnatarum.** Infanti queritur poſſeſſio
rei ſibi tradite. h. d. Oppo.
de l. j. §. adipiſcuntur. in fi. ff. eo. Multe ſol. dantur. fina
liter Dyn. dicit. Quedã ſunt res in quibus infantis
cadit affectio, vt in aliquo iocali, ⁊ tũc ei queritur poſſeſſio. vt hic.
Quedã ſunt in qbus nõ cadit eius affectio, ⁊ tũc ſtatur cõtrario.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Donatarũ. Per hoc dicit. Lud. in l. j. in prin. de ver
bo. obliga, quod in iocalibus infans poteſt ſtipulari, ſi fari po-
teſt. ex quo circa ea habet affectionem. Et vide Bart. in l. quam-
uis. §. infans. ff. eo. tit.

LEX IIII.

LIcet. Poſſeſſio nudo animo nõ queritur, ſed nudo
animo retinetur, ⁊ qui ad poſſeſſionẽ non acce
dit metu perſone, poſſeſſionem non perdit. h. d. Circa le-
gem noſtram eſſet videndum, quid ſit poſſeſſio, ⁊ quotuplex, ⁊ qua
liter acquiratur, ⁊ qualiter perdatur, ⁊ quid ſit poſſeſſionis effe-
ctus. Iſta omnia examinantur ff. eod. l. j. in princ. in illis gloſſ.
mag. Qui volunt repetere, trahunt hic, ⁊ ibi ego dixi plene.

LEX V.

1 ¶ Emens a colono, qui rem tradat, preſcribat.
a **CUm nemo.** [a]nemo poteſt ſibi cauſã poſſeſſio
nis mutare, nulla cauſa ſuperue
niente legitima h. d. Hec lex legitur in glo. noſtra duobus
modis vel tribus. Primo qđ colonus meus rem meã alteri ven-
didit, qđ non placet, q: per hoc dominus priuaretur poſſeſſione,
vt l. peregre. §. quibus. eod. tit. Secundo modo legitur, qđ ſibi
primo voluit poſſidere, poſtea alteri vendidit, ⁊ tradidit. Iſta lec.
laborat eodẽ morbo cum precedenti. Alij dicunt qđ hic colonus
emit ab eo. quem tenebat non dominum terre, licet habeat titulũ,
non tamen habet poſſeſſionẽ. nõ enim poteſt mutare cauſam poſ
ſeſſionis ſue. Hic eſt verus caſus, ⁊ not. in hac l. Circa iſta legem
primo eſt querendum, quot modis mutetur cauſa poſſeſſionis.
1 Dic vt in gl. Secundo † queritur, quid ſi aliquis emit a colono,
colonus ſibi tradidit, vtrum iſte talis emptor poterit preſcribe-
re? Et determinat glo. tua quod ſic per l. non ſolum. §. ꝙ vulgo. ff.
de vſucap. Difficultas huius queſtionis pendet ex hoc, quia ab
vno habet titulum, vt a colono, ab alio habet poſſeſſionem, vt a
domino. ⁊ text. in l. eum qui §. pen. ff. de publi. videtur requi-
rere quod quis habet titulum ⁊ poſſeſſionem ab eo. Gloſſ. tangit
ff. de vſucap. l. cum ſolus. ⁊ ibi perfectiſſime examinaui.

ADDITIO.

a ¶ Cum nemo. Adde quod de iure cano. mutans ſibi cauſam poſ
ſeſſionis priuatur iure ſuo, vide Bartol. in trac. differentiarum
inter ius ciui. ⁊ canonicum.

LEX VI.

SI nulla. Qui occupat poſſeſſionem ſine cauſa, tene
tur eam reſtituere. hoc dicit.

LEX VII.

IMproba. Poſſeſſio vitioſa non prodeſt ad vſu-
capionem. hoc dicit.

LEX VIII.

PEr procuratorem. Hanc legem ha-
buiſtis ſupra, co-
dem l. j. Dic vt ibi.

LEX IX.

NEc ex vera. Iuſtus titulus ⁊ improba poſſeſ
ſio ad vſucapionem non ſufficiũt
vt l. ſi ex ſtipulatione. ff. eodem.

LEX X.

NEmo. Poſſeſſio non prodeſt ad vſucapionem. hoc
dicit.

LEX XI.

a **VItia.** [a]Vitia tranſeunt ad quemlibet ſucceſſorem.
h. d. Hoc eſt verum in vitijs realibus, ⁊ quaſi
realibus, vitia vero perſonalia, vt eſt mala fides, trãſeunt
* cum vniuerſali ſucceſſore, non ad ſingularem. * Videbitis j. tit. j.
l. j. de iure tamen canonico videtur aliud, vt not. per Dyn. in c.
poſſeſſor. de regu. iur. lib. vj.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Vitia. De hoc vide quod habes poſt Bartol. in l.
cum hec res. de diuer. ⁊ temp. preſcri. Canoniſtas omnes. in c. vi-
gin. in capitu. fin. de preſcri. vbi vide, ⁊ adde Ino. in l. ſi qua. §. tũc
alias, ⁊ §. ſequen. ff. de vſucap.
* CLAV. DE SEISS. ¶ Non ad ſingularem.* De hoc vide per
Alex. conſ. lxxxiij. vol. j. ⁊ conſi. xxxix. volu. ij. ⁊ eundem Alex. ⁊ d.
Claud. in l. Pomponius. ff. eo. tit.

LEX XII.

a **EX libris.** [a]Iſta eſt vna de conſtitutionibus,
quas Roma. commendat. Opponi-
tur de l. iij. §. quod ſi ſeruus. ff. eod. ⁊ l. peregre. §. quibus,
eodem tit. Solu. quatuor ſunt caſus. Primus quando ſeruus vel
colonus deijcitur. Secundus quando ſeruus, vel colonus vendi-
dit, ⁊ tradidit. Et iſtis caſibus dominus poſſeſſione priuatur, vt
legibus contrarijs. Quandoque ſeruus vel colonus derelinquit
poſſeſſionem, vel perdit, ⁊ iſtis caſibus non priuatur dominus
poſſeſſione. Ita loquitur hic. ⁊c.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Ex libris ad hanc legem vide omnino Guliel. de
Cu. in l. licet ſupra eodem. P. PAV. P. ¶ Ex libris. An autem ⁊
quando preſcriptio contingens ex fratre coloni noceat domino,
vide Roma. conſil. cccclxxij. ad finem.

De longi temporis preſcriptione. Rubr. XXXIII.

LEX I.

1 ☞ Vitium litigioſi purgatur tranſactione facta ſuper re, ſeu ſu-
per cauſa, ſecus ſi ſuper inſtantia.

CUm poſt. Perẽpta inſtãtia, remanet vi-
tium litigioſi, quo ad ſingula-
rem ſucceſſorẽ nõ tranſit, qui adminiculo authẽtis
nõ vtitur. hoc dicit. Opponitur, vitia tranſeunt[a] ad
a ſucceſſores, vt ſ. tit. j. l. vitia Sol. Ibi de vitijs reali-
bus, vt not. in dict. l. vitia. Opponi. ſ. de pact. l. poſtquam liti. So
lu. ⁊ eſt not. Si quidem inſtantia perit triennio, vel cõſenſu par
tium, que renunciauerunt tantum inſtantie. durat vitium litigio
ſi. vt hic, ſecus ſi renunciauerant liti. Hic eſt caſus in dict. l. poſt-
quam liti. quia tunc res deſinit eſſe litigioſa. Ita tenet iſta gloſſ.
1 quam vide, ⁊ ſigna. Nc. ergo † quod per tranſactionem ſuper re,
ſeu ſuper cauſa, purgat̃ vitium litigioſi. ſecus ſi tantum fiat ſuper
inſtantia. Facit ad hoc qđ habuiſtis not. ſ. de iudi. in l. properan
dum. §. ſi quidem. ⁊ quod habuiſtis not. infra, de fructib. ⁊ lit. ex-
pen. l. ij. Opponitur. de auth. vt ſpon. largi. §. rurſus. vbi videtur
quod vitium perſonale nocet ſingulari ſucceſſori. Solu. Fateor
quod in hoc eſt illud immuratum. per dictum. §. ideo v. de auth.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN